

DOVĚTEK

Arabským protějškem Zavřelova „nagra Le Géanta“ je do jisté míry protagonista povídky „Noc putneyská“ z poválečného „art-deco“ bestselleru Paula Moranda *Zavřeno celou noc* (Praha 1925): Habib Halabi, řečený Bibi, prodavač koberců, který za Velké války po čtyři roky pracoval jako sluha v britské vojenské nemocnici a po vítězství stejně jako Le Géant, „napjal plachty k velkým cílům“. Od dětství, kdy v rodné vesnici spal v trávě s osly, až k nablýskanému Esthetic Institutu v centru Londýna. Habib, „vyšňořený po francku“, který dobře ví, že na salonu nesmí šetřit, neboť klient se dá ochočit jen kombinací jeho exotického původu s kouzlem luxusu: „Přepych a dokonce velký přepych, poněvadž dnes se ve všem musí nadsázeti.“ Také on za svou kariéru vděčí především ženám, a to mladým „Američankám ze společnosti, které se provdaly do Anglie“ a o které pečuje svými „magnetickými pohyby“: „za necelé tři týdny měl jsem klienty z nejbohatší společnosti Londýna.“ Morandův svěťácký vypravěč k tomu poznamenává: „Obdivoval jsem se Habibovi, ačkoli jsem často potkával podobné Orientálce, jež nikdy nevyhodí ze sedla náporu osudy, cynické, procházející všemi závorami bídy, křičící dříve než se jich někdo dotkne, vždy drzé mluvky, magnetické, mající dost síly, aby včas zanechali hry s výhrou v kapse. Díky tomu jim slouží zdarma štěstěna; za několik měsíců urazí neuvěřitelný kus cesty, zadek majíce ještě mramorovaný od zdvořilosti, ale hlavu již zářící!“ Avšak zjevné Morandovo alter ego si uvědomuje i dobovou podmíněnost tohoto „orientálního štěstí“, přicházejícího s „koncem starých časů“: „Zvláště pak Habib přišel včas, přesně v onen nádherný okamžik, kdy statky tohoto světa právě se chystají přejíti z rukou anglických velmožů do rukou ruských židů.“

To v Meyrinkově *Zelené tváři* (1916), spadající svou náladou ještě do *belle époque*, je postava „strašlivého černocho“ z přístavního města pouze stále exoticky démonická, Evropě zcela cizí, vzdálená, ani jméno nemá. Když ze sebe strhá šaty, aby zatančil obřadní tanec, „jsa úplně nahý, svalnatý jako černý pardál, s pěnou u úst a házeje hlavou s šílenou rychlostí kupředu a dozadu“, je pohled na něho prý tak děsný, že se panickým strachem zatají dech i drsným námořníkům, kteří číhali, aby „niggera přepadli svými noži“ a holedbali se, že za provedený zločin ho „za živa rozřežou na řemeny“. I zde jako ve Valkýře je však očarovanou temným kouzlem bílá kráska: „Často slyšela a čtla o ženách, zvláště o blondýnkách, které přes odpor k černočům, byly přinuceny býti jim po vůli, – že divoká africká krev působila na ně magickým dojmem, proti němuž každý odpor byl marný. Nikdy tomu nevěřila a opovrhovala takovými stvořeními jako nízkými a zvířecími, teď poznala sama na sobě s chladnou hrůznou, že existuje moc podobného druhu. – Zdánlivě nepřeklenutelná propast... byla ve skutečnosti tenkou průhlednou přehradou, jež, zřítivši se, činila z duše ženy bez možnosti záchrany rejdiště bestialních instinktů. Co by propůjčovalo tomuto divochu, polozvířeti, podčlověku, tím, že po ni vnitřně volal, onu nevysvětlitelnou moc, jež ji táhla k němu... Měl tento černocho ďábelskou moc nad každou bílou paní? tázala se v duchu... Nic neskýtalo jí již záchrany.... Chtěla se odvrátiti od země, ale duch Země držel pevně železným hmatem to, co mu patřilo. Jako ztělesnění jeho všemohoucnosti stál černocho obrovsky před ní.... Onen děsný černocho, jehož oční bulvy byly stočeny vzhůru jako u člověka, který spí s otevřenými očima. Cítila se vydána jako bezbranná oběť do jeho rukou.“ Úděl bílé krásky jak před černým kouzelníkem samým, tak před neodolatelnou živočišnou touhou poddat se mu, je přitom „kulturním nedorozuměním“. „Nigger“: „Proč se ho tenkrát tak zděsila? Nemohl to pochopiti. Dosud každá žena, které se mu zachtělo, – kaferské dívky i bělošky – byla pyšna, že mu směla náležeti. Dokonce Antje, číšnice v přístavním výčepu, a byla přece také běloškou a měla žluté vlasy! U žádné nebylo třeba, aby užil kouzla vidů: Všechny přišly samy sebou, aby mu padly kolem krku...“

Gustav Meyrink, *Zelená tvář*, Praha 1924.

„...divoká africká krev působila na ně magickým dojmem, proti němuž každý odpor byl marný.“
Europoslankyně?